

בכל מאורה (הוצאת הקיבוץ המאוחד; 230 עמ'). יש אנשים המדברים ציונות ויש אנשים החיים ציונות. כזאת היתה אראלה יבנאליטל, חברת קיבוץ מעוז חיים, שנפטר לפני שנתיים בגיל 50. לאראלה היתה דוגמה טובה בבית-הוריה.

אביה, שמואל יבנאלי, בצעירותו פועל חקלאי ובזקנותו עסקן-תרבות, היה השליח המפורסם שיצא ב-1911 לתימן (במסווה של שליח הרבנות לבירור בעיות דת) והעלה כמה אלפי יוצאי תימן ארצה. אמה, הניה, היתה אחת החובשות הראשונות בארץ, ש'עברה מקבוצת פועלים אחת לשנייה, כשהיא רכובה על תמור.

כנות וביקורת. רוב שנותיה של אראלה משתקפים מבעד למכתבים ולקטעי היומן המובאים בספר, החל מהיותה גימנזיסטית (בגימנסיה העברית הרצליה, כמו בן), נבונה אלפית יוצאת תימן ארצה. אמה, הניה, שכתבה אחרי יום העבודה הראשון שלה, כי 'הכשרה הקיבוצית, בו הניחה לבנים לבנות, כמה חוקה אני עדיין מהיות פועל לת באמת!'

יבנאליטל

נסיפת-הזכרונות של אראלה כנערה, או הבת, אם וחברת משק, מלאים כנות, ביקורת עצמית (על כתיבתה: "עד כמה הסיגנון מיושב והיבב דל") ותמימות אידיאליסטית (בגיל 24, אחרי שקיעת הירח מעל לרעננה: "כל כך הרבה חסד רחיתי הבוקר הזה!")

"אין טיפה מהנצח!" כאלה היו ה'אנשים שהיו את השאור בעיסה של הישוב הקטן בארץ-ישראל לפני שלושים שנה. היא יצאה להגשמה, 52 מעלות חום במעוץ חיים אשר בעמק בית-שאן, וכאשר חברים שחבו בשר מהמקור הקיבוצי, היא מררה בכי ולא יכלה להרדם משך שעות. הסיסמה של חיה היתה, "פועלת אני ובת לעם ישראל" והרגע הגדול בקריירה שלה כמנהלת-חשבונות של המושק היה כאשר ה'מאזן הראה רווח של 4000 לא"י (לירות) ארצישראליות. היא גם קראה את המרוב עים של עומר כייאם, וכאשר סיפר הצדיק את זהותו, חרה אפה על ש'היה זה מי אחר טיפה מהנצח" (במקרה זה היה זה מי אחר שהוא שחור של יגאל מוסנזון).

על טיבה המדויק של אראלה עמדה ידיתה המשפחה הוותיקה, רעיית ישיא-המדינה, החל כצלוני-שור, שהגדירה את המנוחה בהלך דמה לספר כבעלת "נפש הפתוחה לקבל את העולם".

שירה

שנה נשאר שנה

יירות של נצח (מאת אלי מצרי; הוצאת יפעת-ספר; 55 עמ'). 34 שיריו הראשונים של בוגרי-האוניברסיטה (ספרות עברית ופסיכולוגיה) הצעיר (23) מוכיחים, בין השאר, כי יוצא מצרים אלי מצרי יודע את לשונו הוא בעל כושר ביטוי רב ומגלה זאת בכל הזדמנות:

... ילד המסרב לאכול / כדי לא להתבגר.

... יש רגעים גדולים כל כך / עד שאין השעון מדיקים.

מצרי שר על האהבה, על העולמים ועל החיים בכללותם. את זאת הוא עושה בחן ובכישורו, בשורות הנשארות תקועות ב'זכרון, כמו בשיר הזמן האחרון:

... יש לשים לב לעובדה שבזמן / האחרון / החורפים מתארכים משום מה. אולי יש לזקוף זאת לזכות הקיץ / המתקצר. / כי הרי שנה נשארת שנה.

בין המדפים

זכרונות מזדמנים

22 שנים אחרי שנכבדי הנאצים התאבדו או הוצאו להורג החליטו אלמנותיהן להפוך את זכרונותיהן למוזיאון. אחרי יומניה של אמי גרינג, שהפכו ריבוי, יצאו השבוע לאור יומניה של אלמנת היינריך הימלר.

צ'רית-התנונים המיליונר-הרוק איר-וינג גאטסק (באדיש: תחתונים), נותן קוואטש בריא, מודיין בקרני גימל קטלניות ונכנס לפעולה יחד עם ידימינו, וארד ה'צער, העונה לכינוי בוצ'יק. שלמרות 15 שנותיו עדיין לומד לבר-מיצוה שלו אצל אירוינג.

זאת היא, כמובן, הסוואה מצויינת לפגישותיהם הקבועות של השניים, שאינם אלא הצברים-של-הצדק, הלוחמים למען כבוד ישראל באמריקה הרחבה והפושעת. אירוינג, ידוע בכינוי קפטן ישראל, או יותר פשוט קו-ייד, לפי ראשי-התיבות, הוא יוצא לפעולה עם הבוצ'יק דרך ה'סוכה, העומדת בגינת-ביתו עוד מחגי-הסוכות. הוא רק משמיע את מילות-הקסם שלום עליכם, עליכם השלום, וקרקע הסוכה נשמטת, קפטן-ישראל ושותפו יורדים לבונקר הסודי שלהם, ממנו הם מפליגים לעולם ההרפתקאות הגדול.

דייסה רשנה למיוונים

חרי ההצדקה המסחרת של ה'פארודיה על הסוכן החשאי ישראל בונד (סוכן או-אוי-שבע), החליטו שני צעירים יהודיים באמריקה לחבר פארודיה מצויינת על איש-העלף המיסטורי, הבאסטון, מרבר הפושעים ומדכא המנוולים, עם רובין, עוזר רו הצעיר, ששרטני משנות השלושים חזרו וכבשו את צופי הקולנוע והטלוויזיה ה'אמריקאיים של שנות השישים.

אבותיו הרחניים של הבאסטון היהודי לקחו בחשבון כי באמריקה יש חמישה מיליון יהודים, כמה עשרות מיליונים אחרים שלא איכפת להם לקרוא כמה רמזים אנטי-שמיים טובים, וכולם יחד לא מתנגדים לקצת ניבול-פה ולמספר חוכמות מיניות שקופות. לשם כך ביטלו השניים דייסה רשנה ב'יותר שיהודי יכול ליהנות ממנה, אם הוא רוצה בכך. אנטישמי ייהנה ממנה אפילו אם הוא לא רוצה, וחולה-מין ישמה למראה שדיה העצומים של הגיבורה, והרמזים ה'מעניינים על אפשרויות הומוסקסואליות.

"איוו קישקע פנטסטית!"

מיבצע האחרון של קו-ייד פ'ר תח בערב הגדול של חייו (שהוא, דרך אגב, ערב שבת), בו עומדים נכבדי העיר להעניק לו את פרסון איש-השנה, על שירי תיו במלחמה נגד הפשע.

נקודה יהודית: קפטן ישראל מגיע לטקס ומתפעל למראה ההמונים המרעים ("בחי אוני-המון! איוו קהל!"). מיד מתחנן יהודי אחד שקפטן ישראל יבוא לבית שלו, כי שם עדיין עוסקים בחיפושים אחרי ה'אפיקורן של פסח.

אבל לקפטן ישראל ולבוצ'יק יש עניינים אחרים: הם מחוייבים לטעום מן הכיבוד, וזה, כמובן, מעצים מנטאליים. "בחי הקיש-קע! איוו קישקע פנטסטית זאת!"

ואז מגיע הרגע הגדול וצריך למסור את הפסלון. רק שהפסלון איננו. מי גנב את הפסלון? כמובן שזה אויב העם, המשוגע. (למה הוא נקרא כך, זה די ברור: צריך להיות משוגע להתחיל עם קפטן ישראל. חוץ מזה, זה מזכיר את ה'גנה).

מיד נכנסים קו-ייד וידימינו בוצ'יק למכונית-הפלא שלהם, המעוטרת בכחובת גדולה כשר, ויוצאים בדהרה בחיפוש אחרי המשוגע. בדרך הם מחסלים כמה אלפי גנגסטרים ("שלאמפ !!! בלאטש !!! לאפ! טש !!!").

ואז יש הפסקה והולכים הביתה לאכול: קותלי-חזיר כשרים, לאטקס של מצות, אייער קיכעל (עוגיות של ביצים) וכי' וכי', וה'אמא של אירוינג מנצלת את ההזדמנות ו'מנסה לשדך לקפטן בחורה יהודיה כשרה, שגמרה זה עתה את ברדייט (אוניברסיטה יהודית בבוסטון), כי כבר הגיע הזמן של **נקודה מינית:** השכנות כבר התחילו לשאול אם הכל כשר בין אירוינג לווארד (מה פתאום מתעניין רוק צעיר, בצורה כה הדוקה, בנער צעיר? אמא-אירוינג מתנחמת

בחיי הקניידעלעך! בחיי הגעפילטע פיש! בחיי הקישקע! בחיי החלווה! איוו גבר — קפטן ישראל, הסוכן הלא-חשאי!

האיש שלנו באמריקה

חלווה, זה לא הולך. המשוגע והכנופייה שלו מתגברים, והם כובלים את השניים. אבל יש אן טישמית בעולם, והיא מגיעה, במיקרה, למפקדה. היא רואה את קו-ייד. המעיים שלה כבר לא מתהפכים. הלב שלה מדבר.

נקודה מינית: "אללה הגדול! אני משליכה את עצמי לרגליו! אני אוהבת את תו! אני נושקת לו! אני רוצה אותו!" ואז **עוד נקודה מינית:** נכנס השגריר הערבי ומיד הוא מתחשש על קפטן ישראל: "סלאם עליכם! חבל שאתה מן הצד הלא-נכון של נאות-המדבר!"

בכל זאת הוא מוכן להציל את חייו של קו-ייד תמורת שירותים מסויימים.

אבל בלי טובות המשחיתות את המידות. הגברת קפטן ישראל לעתיד (לשעבר אן טישמית), כבר הספיקה לשחרר את קו-ייד מ'מכבליה, הוא תופש את הערבי בגרונו

קפטן ישראל ובוצ'יק יוצאים לפעולה במכונית שלהם, הולמים באויב (למטה, ימין) אבל נופלים בידי השגריר הערבי (למטה, שמאל).

ההצלה באה דווקא מפצצת-המין הערבית (למטה, ימין) ואז גם מתגלה הנשק הסודי והנורא, אשר עליו נהלה כל המערכה (למטה, שמאל).

וזה עוד מספיק למלמל בבוו של גוסס: "מה, אתה מעדיף אותה עלי?"

★ ★ ★

הנשק הסופי של פארק

פ' יקוה-נפש דוחה שבת, והשלישיה נמ' לטת במכונית שממריאה תיכף אל על. אן מתכננת את הנשואין אבל מבקשת מ'קו-ייד שאם לא איכפת לו, היא תציג אותו בפני המשפחה שלה כקפטן פלשתינה. מה שבטוח בטוח.

היא מחזירה את הפסלון לבעלי החוקים וקו-ייד (או קו-ייד) מוציא את המיקרופילם שהיה חבוי בבסיס-הפסלון, וש'בגללו התחיל כל העסק.

נקודה מינית ואנטישמית וסוף פית: כשכניסים את הפילם לפרויקטור, מתברר שזה באמת הנשק הסופי, האיום ביותר, והמציא אותו קינג פארק ז"ל: צי' לומיה-עירום של הגברות המלאות והמבכחי לות, השורעות בצורה מפתה, והמציגות שדיים כבירים וישבנים עוד יותר כבירים. כי זה מה שאוהבים במזרח.

את התמונות מראים לאויב, והוא מקבל מיד שבץ. מרוב התלהבות.

שאפילו אם לא הכל כשר, הרי לפחות וארד הוא יהודי).

★ ★ ★

"בחיי הקניידעלעך! איוו בחורה!"

א' ד'פני שמספיקים להגיד ג'ק רבינו-ביץ, שוב יוצאים שני הצברים-של-הצדק לדרך, והם מגלים כי המשוגע נגב את הפסלון בשביל אן טישמית (אנטישמית), פקידה בכירה בשגרירות ערבית.

קו-ייד נכנס ישר ללוע האריה, וכש'אן רואה אותו, מתהפכים אמנם מעיה (וזה לא פלא, בהתחשב כיצד הוא נראה) אבל עמוק, עמוק בפנים, מתחיל לבה לרתוח (אחרי הכל שניהם בני-שם).

נקודה מינית: וארד גם כן לא טר פש ולמרות שהוא עוד לא עשה בר-מצוה, הוא אינו מסיר את עיניו משדיה הענקיים

וכל הנתונים האחרים של אן — "בחיי ה'קניידעלעך, בחיי הגעפילטע פיש! איוו בחור רח!"

הרפתקה רודפת הרפתקה. המשוגע עוד הר בעקבות הצברים. הוא יורה טורפדו במכונית שלהם. אין דבר. המכונית פשוט מתפרדת לשניים, הטרופדו עובר והמכונית מתאחה מחדש.

המכונית הופכת לאוירון והמוצד נמשך. המשוגע עוד יורה פגז בלתי-נראה, אבל יש אלוהים בשמים, ויש

נקודה יהודית: באותו רגע מגיעה השבת. קפטן ישראל הוא שומר מצוות, כמ'בן. האוירון יורד אנכית ושני החברים מדי ליטים להמשיך ברגל — וניצלים. אבל

נקודה אנטישמית: קו-ייד הוא די מנוול בכל זאת. מי אמר שהוא הולך ברגל? וארד מוכח אותו על הגב. כי לקי'טן יש המחלה היהודית הידועה, הצרבת. בסוף זה כבר יותר מדי אפילו בשביל וארד, שלא מבין איך אפשר לקבל צרבת בלי לאכול שום דבר.

★ ★ ★

"אתה מכבר אותה עליו?"

ג'יעים למיפקדה של המשוגע עוד ר'מתחילים להחריב אותה, אבל בחיי ה'